

Dr. NAGY SÁNDOR

A magyar nép kialakulásának története (24.rész)

XXVII.

A hódító magyar nép vallása

A bizánci források nem írnak róla. A perzsa íróktól tudjuk, hogy a velük szomszédos húnok, médek és parthusok vallása Zarathusztra felléptéig teljesen megegyezett a perzsákéval. Nagy tiszteletben tartották a tüzet, a levegőt, a vizet és az anyaföldet. Ezeknek teremtőjét hívták Istennek, akinek véres áldozatokat mutattak be. A papjait épp úgy mágusoknak hívták, mint a sumirok. Ez médek öröksége volt. Ez is igazolja, hogy a megyeri törzs feltétlenül a médektől származott.

Turóczy János krónikaírónk feljegyezte, hogy mikor a törzsbeli magyarság fellázadt 1046-ban Péter király ellen, Vata fia János még sok mágust és bűbájost tudott maga köré gyűjteni. Bűbájos volt az, aki bő azaz sok bajt tudott orvosolni és elmulasztani. Dunántúl a bő szót még ma is bünek ejtik.

Theophilaktos Simokattes konstantinápolyi szerzetes 630 körül Kr. u. a Kaukázus és a Fekete tenger vidékén személyesen térített. Azt írta az ott élő turk népekről, hogy tisztelik a tüzet, a levegőt és a vizet, és énekekkel köszöntik az anyaföldet, de egyedül imádják és istennek nevezik azt, aki az eget és a földet alkotta. Azt is megírta róluk, hogy a kereszténység sem volt előttük ismeretlen, mert Mauritius konstantinápolyi császárhoz küldött turk hadifoglyok között olyanok is voltak, akiknek a homlokára kereszt volt tetoválva.

Mindezeket azért jegyeztem ide, mert eddig egyetlen történetírónk sem tartotta szükségesnek a megörökítésre. Egy nagy tény van előttünk és pedig az, hogy a hódító magyarság vallási, erkölcsi és tudományos irányítása a mágus papok kezében volt. Ez pedig olyan testület volt már a sumir korban, amelynek az emberi tudás és fejlődés a legnagyobb elismerés mellett csak hálás lehet. Ők rajzolták le először az emberi hangot és gondolatot betű alakjában. Így az írással az emberi haladás, tudás örökölhető közkinccs lett az utókor részére is az egész világon.

Az a nép tehát, amelyiknek mágus papok voltak a szellemi irányítói és vezérei, az a szellemi műveltségben nem lehetett elmaradott.

Ezek a mágus papok túléltek még Szent István idején a nyugati kereszténységhez való csatlakozást is. Azután lassan eltűntek, de micsoda lelki nyomás kellett ahhoz, hogy magyar tudósok ezzel a kimondottan nagy és szent örökséggel csak titokban és lesajnált gúnnyal foglalkozhassanak.

A Kaukázus hegységben élő kabard, adighe, osszét és abkáz törzsek között az a hagyomány, hogy ők a Kúma és Kubán mentén lakott magyar nép leszármazottai és nyelvükben ez a szó „sten” tűzcsinálót jelent. Ez a szó származására nézve teljesen egyezik a sumir „iziten” szóval, ami magyarul szintén tűzcsinálót jelent, és ebből szá-

mazott az ősi telepes nép nyelvén az isten szavunk.

A honfoglalóknak és a perzsáknak azonos tűzimádó, helyesen tűztisztelő vallása is bizonyíték amellel, amit már leszögeztem, – hogy a hódító magyarság a perzsák szomszédságában levő és velük azonos gazdasági és kulturális kapcsolatot tartó, nagymultú médek és parthus népből való, legalább is a névadó a legnagyobb és a legtekintélyesebb megyeri törzs feltétlenül belőlük ered.

A tűz megbecsülése, tisztelete nagyon ősi múltra, a tűzgerjesztés feltalálásának idejére nyúlik vissza. A legnagyobb áldás és jótétemény, ami az ősembert érthette, a tűz megismerése és használása volt, mert ez megvédte a hidegtől és segítségével meleg ételt is készíthetett magának. Nem tudta, nem értette hogy mi megy végbe a fában az égés folyamán, – ma is nagyon kevesen tudják – de érezte az égő tűz jótékony hatását. Tehát természetes, hogy isteni ajándéknak tartotta. Éppen azért a tűznek nemcsak áldásos hatásáért, hanem isteni ajándékként való származásáért sem volt szabad kialudnia.

A tűzzel együtt a napnak, mint a földi élet legnagyobb jótévőjének a tisztelete is megvolt a hódító magyarságnál, s ennek legünnepélyesebb kifejezése volt a fehér ló áldozat. Csak olyan lovat volt szabad feláldozni, amely igában, vagy nyereg alatt még nem volt.

A vallásuk lényege pedig ez volt: **imádd az istent, magadhoz légy igazságos, másokhoz pedig türelmes és segíteni kész, a másét el ne vedd. Törekedj jó gondolatokra, szavakra és tettekre mindenki iránt, hogy a nagy Isten élettel jutalmazzon meg.**

XXVIII.

A honfoglalás végrehajtása

Nemcsak fegyverrel vívott harci vállalkozás volt, hanem megfontoltan előkészített diplomáciai munka is: szóval a nemzet közérdekének helyes felismerése és maradék nélküli keresztülvitele.

Etelköz keleti és déli határai teljesen nyitottak, védhetetlenek voltak a két nem-barátságos katonai hatalommal, úgymint a szomszéd besenyőkkel és bolgárokkal szemben. A besenyők a Dnyeper vonalán állottak a magyaroktól keletre, a bolgárok pedig nemcsak az Al-Duna vonala volt, hanem a szétesett avar birodalomnak egész keleti fele, a Duna vonalának irányában fel a Kárpátok gerincéig. Így a magyarok etelközi szállása majdnem teljesen elválasztotta ezt az új szerzeményű részt az anyaországtól. Ez pedig a bolgároknak nézve nagy hátrányt jelentett. Tehát az etelközi magyarság nagyon az útjukban volt.

Ezért a magyarság etelközi szállása nem barátságos népek harapófogójában volt. Vagyis egy besenyő-bolgár támadás esetleg összeroppantathatta volna az egész nemzetet.

A magyarságnak éppen ezért a Kárpátok könnyen védhető sáncai mögé jutása létfeltétel volt. Ezt a törekvését az akkori Európa mindkét nagy-

hatalmával, a keleti és nyugati római császárokkal el is tudta fogadtatni. **Arnulf** német király, később császár, a morvák ellen szövetséget kötött a magyarokkal, 892-ben, **Bölcs Leó** bizánci császár pedig, 894-ben, a bolgárok ellen. Ezek így elvesztenék hatalmas háttérüket, a morvák hátába pedig egy náluknál erősebb katonanép kerül. Ez volt a magyar honfoglalás politikai előkészítése.

Miután a morvák ellen kétszer is megsejítették Arnulf királyt, 894-ben, a görögök szövetségében a bolgárokat támadták meg teljes sikerrel. **Árpád** fia, **Levente** vezérlete alatt a magyar hadsereg teljes diadalt aratott felettük. Az a körülmény, hogy Simeon bolgár cár szorultságában a besenyőktől kért segítséget, csak siettetette a Kárpát-medence megszállását. A besenyők támadása legfeljebb a magyar utóhadat érthette.

A besenyőket különben a magyar hadvezetőség igen komoly katonai értéknek minősítette. **Konstantin** császár könyvének VIII. fejezetében leírt egy jelenetet arról, hogy mikor az ő követe **Gábrriel**, azt a biztatását

közölte a turkok főnökeivel, hogy a besenyőket verjék ki akkori szálláshelyükről, mert az korábban az övék volt, azok egyhangúlag tiltakoztak a terv ellen, mondván:

„*Mi a besenyőknek lábat nem vetünk, mert azoknak a területe nagyon nagy, a számuk pedig határtalan, meg rossz gyerekek is.*”

Nagyon ésszerűen, tehát elfogadhatóan írja le a honfoglalás hadászati lebonyolítását **Padányi Viktor**. Csak dicséret illeti érte és nem bírálat. De sokallom az általa megállapított létszámot. Ő a honfoglaló népelem összlétszámát 400 ezerre becsüli. Viszont az 1848-i népszámlálás a honfoglalók leszármazóinak, a nemeseknek a létszámát csak 539.350 lélekben állapította meg. Ezer év alatt csak 139.350 lett volna a szaporulatuk, mikor éppen szerinte a lakosság 200 évenként megkétszereződik? Az összlakosság 11 millió volt, és ennek csak 5 százaléka volt a nemesek létszáma.

Becslésem szerint a honfoglaló magyarság nem igen lehetett több 120 ezer főnél, s ebből a fegyverfoghatók létszáma lehetett 20-30 ezer körül. Ez a hadilétszám pedig abban az időben igen jelentékeny volt.

A honfoglaló ősök mindenesetre elég erősek voltak ahhoz, hogy az új haza területét elfoglalják, mert azt valóban meg is szállták.

A névtelen jegyző erről szóló elbeszélése tulajdonképpen egy hősi eposz prózában elbeszélve. Ha verselni tudott volna, bizonyosan ékes hexameterekben zengte volna el az ősi dicsőséget.

Először a bolgárokhöz tartozó részt szállták meg a Duna vonaláig, azután Pannóniát, sőt előterületet egészen az *Enns folyóig* kitolták. A nyugati határ végleges rendezése csak **Géza** fejedelem idejében történt meg békés egyetértéssel 973-ban, amikor is **Géza** fia **István** feleségül vette a bajor hercegnek, **Nagy Ottó** császár öccsének, **Henriknek** *Gizella* nevű leányát, akinek hozományaként a *Lajta és a Fische* közti terület.

(folytatjuk)

